

Farklı Branşlarda Spor Yapan Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi

Investigation of the Attitudes of Students Playing Sports in Different Branches towards Sports

Taner ATASOY

İstanbul Gelişim Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu/İstanbul

ORCID ID: 0000-0001-5885-0663

Yunus ŞAHİNLER

Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi/Kütahya

ORCID ID: 0000-0002-5268-020X

ÖZET

Bu araştırmada; farklı branşlarda spor yapan öğrencilerin spora yönelik tutumları incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma betimsel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi bulmak için ilişkiyel tarama modelinden faydalanılmıştır. Araştırmanın evrenini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinde öğrenim gören Üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinde farklı branşlarda ön lisans, lisans, yüksek lisan ve doktora programlarında öğrenim gören, 68'i kadın ve 139'u erkek olmak üzere toplam 207 öğrenciden oluşturmuştur. Veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanmış 'Kişisel Bilgi Formu' ve Koçak (2014) tarafından geliştirilen 'Spora Yönelik Tutum Ölçeği' kullanılmıştır. Veri setleri normal dağılım gösterdiği için bağımsız olan gruplar t-testi, farklı değişkenler arasında çoklu karşılaştırmalar için tek yönlü varyans analizi ile tukey testinden ve değişkenler arası ilişkiyi saptamak için korelasyon analizi kullanılmıştır. Yapılan analiz sonucu elde edilen bulgulara göre; farklı branştaki sporcuların spora yönelik tutumları ile cinsiyet, yaş, eğitim durumu, milli sporcu olma durumu, yaptıkları branş ve Covid-19 psikolojik olarak etkileme durumu değişkenleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir ($p<0.05$). Psikososyal gelişim, fiziksel gelişme ve zihinsel gelişme değişkenlerine ilişkin alt boyutlarında da anlamlı ilişkiler saptanmıştır ($p<0.05$).

Sonuç olarak farklı branşlarda spor yapan öğrencilerin spora yönelik tutumlarının olumlu yönde olduğu o tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Farkındalık, Branş, Tutum

ABSTRACT

In this study; It is aimed to examine the attitudes of students who do sports in different branches towards sports. The research has been done by using descriptive scanning model. Relational scanning model was used to find the relationship between variables. The universe of the research consists of University students studying in Istanbul in the 2020-2021 academic year. The sample of the study was composed of 207 students, 68 of whom were female and 139 were male, who were studying in associate degree, undergraduate, graduate and doctorate programs in different branches in Istanbul in the academic year of 2020-2021. As data collection tools, "Personal Information Form" prepared by the researcher and "Attitude Scale towards Sports" developed by Koçak (2014) were used. As the data sets show normal distribution, independent groups t-test, one-way analysis of variance for multiple comparisons between different variables and tukey test were used to determine the relationship between variables and correlation analysis was used. According to the findings obtained as a result of the analysis made; Significant differences were found between the attitudes of athletes in different branches towards sports and the variables of gender, age, educational status, status of being a national athlete, their branch and Covid-19 psychological influence ($p < 0.05$). Significant relationships were also found in the sub-dimensions of psychosocial development, physical development and mental development variables ($p < 0.05$).

As a result, it was determined that the students who do sports in different branches have a positive attitude towards sports.

Key Words: Sport, Awareness, Branch, Attitud

GİRİŞ

Spor kişilerin psikolojik, fiziksel ve zihinsel gelişimlerini sağlayan ve bireylerin sosyal adaptasyonlarını sağlayan en önemli araçlardan birisidir. Bu sebeple spor, bireyler için son derece önemli bir sosyal olgu ve sağlıklı bireyler yetiştirmek için kullanılabilir ve vazgeçilmez bir sosyal araç olarak adlandırılır ve aynı zamanda sosyal bölünmeyi ve yabancılaşmayı önlemek için de kullanılabilir (Yetim, 2014). Spor; kitlelerin sevdiği ve benimsediği bir etkinlik, uzmanların enerjisiyi şekillendirmek ve rekabetçi anlayışı sportif olgu çerçevesinde yönetmek için kullandıkları yöntem biçimlerinden biridir (Kat, 2009). Öğrenme süreci boyunca, öğrenciler genellikle derse, öğretmenlere ve arkadaşlara karşı olumlu bir tutuma sahiptir. Okulun kurallarına uyuyorlar, arkadaşlarıyla geçiniyorlar, onlara saygı duyuyorlar ve boş zamanlarını geçirmek için faydalı faaliyetler yürütüyorlar. Bireylerin tutum düzeyleri, bu ve buna benzer olumlu davranış değişikliklerinin ortaya çıkmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu durumda tutum; "bireyleri belirli kişi, nesne ve durumlarla karşılaştıklarında belirli davranışlar göstermeye sevk eden öğrenme eğilimi" olarak ifade edilmektedir (Demirhan ve Altay, 2001). Tutum, insanların davranışlarını etkileyen duygusal bir faktördür. Aynı zamanda insan davranışını etkilemektedir (Doydu ve ark, 2013). Spor, günlük yaşamda insan davranış ve tutumlarını doğrudan etkileyen bir olgu olsa da birçok kavramla doğrudan veya dolaylı olarak ilişkilidir.

Yapılan literatür araştırması sonucunda, ilkokul, ortaokul, lise ve üniversite öğrencileri evreninde öğrencilerin spora ilişkin tutumlarına yönelik bir çok araştırma bulunmaktadır (Şişko ve Demirhan, 2002., Güllü, 2007., Yıldız ve ark, 2017., Çetin, 2007., Taşgın ve Tekin, 2009). Fakat spor yapan öğrencilerin spora yönelik tutumlarını içeren çalışmaların bulunmaması araştırmamızın önemini ortaya çıkması açısından değerli olduğu düşünülmektedir. Literatürdeki eksikliklerin tamamlanması adına; yapmış olduğunuz bu çalışmada, spor alanı dışında eğitim gören ve farklı branşlarda spor yapan üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Farklı branşlarda spor yapan öğrencilerin spora yönelik tutumlarının incelendiği araştırmamızda nicel araştırma modellerinden tarama yöntemi kullanılmıştır. Nicel araştırmada vaka ve durumlar farklı kişilerin, üzerinde görüş birliğine vararak anlaşabilecekleri biçimde, duylara açık duruma getirilerek ölçülür (Cohen ve Manion, 2007) ve sayısal verilerle açıklanabilmektedir (Creswell, 2013). Tarama yöntemi, var olan durumu hiçbir değişikliğe uğratmaksızın tasvir etmeyi amaçlayan bir model olarak tanımlanır (Karasar, 1999).

Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmamızın evrenini 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinde öğrenim gören Üniversite öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemi ise 2020-2021 eğitim-öğretim yılında İstanbul ilinde farklı branşlarda ön lisans, lisans, yüksek lisan ve doktora programlarında öğrenim gören, 68'i kadın, 139'u erkek katılımcı olmak üzere toplamda 207 öğrenci katılım sağlamıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından hazırlanmış 'Kişisel Bilgi Formu' ve Koçak (2014) tarafından geliştirilen 'Spora Yönelik Tutum Ölçeği' kullanılmıştır. Ölçek, üç alt boyuttan (Psikososyal Gelişme, Fiziksel Gelişme, Zihinsel Gelişme) ve 22 maddeden oluşmaktadır. 5'li Likert tipinde olan ölçek (1-Hiç Katılmıyorum, 2-Az Katılıyorum, 3-Orta Düzeyde

Katılıyorum, 4-Katılıyorum ve 5-Tamamen Katılıyorum) şeklinde puanlanmaktadır. Katılımcıların ölçekten alabilecekleri en düşük puan 22, en yüksek puan ise 110,'dur

Verilerin Analizi

Toplanan veriler SPSS 25.00 paket istatistik programında vasıtası ile analiz edilmiştir. Çalışmada demografik faktörler frekans analizine tabi tutulmuştur. Mevcut verilerin analizinde; öncelikle verilerin normal dağılım gösterip göstermedikleri incelenmiş ve sonucunda parametrik testlerin yapılması uygun görülmüştür. Araştırmada analiz yöntemleri olarak; Bağımsız olan gruplar t-testi, farklı değişkenler arasında çoklu karşılaştırmalar için tek yönlü varyans analizi ile tukey testinden yararlanılmıştır. Katılımcıların spora yönelik tutumlarına ve ölçeğin alt boyutları arasında karşılıklı ilişkilerin belirlenmesi için korelasyon analizinden faydalanılmıştır.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kişisel Bilgiler	Değişkenler	f	%
Cinsiyet	Kadın	68	32,9
	Erkek	139	67,1
Yaş	20-25	135	65,2
	26-34	35	16,9
	35-44	24	11,6
	45 ve üstü	13	6,3
Eğitim Durumu	Ön Lisans	51	24,6
	Lisans	86	41,5
	Yüksek Lisans	39	18,8
	Doktora	31	15,0
Milli Sporcu musunuz?	Evet	105	50,7
	Hayır	102	49,3
Yapmış Olduğunuz Branş	Boks	92	44,4
	Güreş	63	30,4
	Karate	52	25,1
Covid-19 Sürecinde psikolojik olarak etkileniniz mi?	Evet	135	65,2
	Hayır	72	34,8

Tablo 1'de araştırmaya katılan sporcuların %67.1'inin erkek, %32.9'unun ise kadın sporculardan olduğu gözlemlenmiştir. Erkek sporcuların kadın sporculardan fazla olduğu anlaşılmaktadır. Yaş değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde sporcuların %65.2'sini 20-25 yaş, %16.9'unu 26-34 yaş, %11.6'sını 25-44 yaş ve %6.3'ünü 45 yaş ve üstünde bireylerden oluştuğu görülmektedir. Sporcuların eğitim durumuna ilişkin veriler incelendiğinde sporcuların %24.6'sının ön lisans, %41.5'inin lisans, %18.8'inin yüksek lisans ve %15.0'inin ise doktora mezunu olduğu görülmektedir. Milli sporcu olma değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde sporcuların %50.7'sinin milli sporcu olduğu, %49.3'ünün milli sporcu olmadığı görülmektedir. Sporcuların yapmış oldukları branşa göre veriler incelendiğinde sporcuların %44.4'ünün boks %30.4'ünün güreş, %25.2'sinin ise karateyle ilgilendiği olduğu görülmektedir. Covid-19 sürecinde psikolojik olarak etkilenme durumu değişkenine ilişkin veriler incelendiğinde sporcuların %65.2'inin etkilendiği, %34.8'inin ise etkilenmediği görülmektedir.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyetlerine Göre Analiz Sonuçları

Faktörler	Cinsiyet	N	X	Ss	t	P
Psikososyal Gelişim	Kadın	68	38,18	3,936	,453	,688
	Erkek	139	37,87	5,634		
Fiziksel Gelişim	Kadın	68	24,34	2,257	2,042	,042*
	Erkek	139	23,41	3,398		
Zihinsel Gelişim	Kadın	68	13,68	3,020	3,298	,001*
	Erkek	139	12,09	3,347		
Toplam Puan	Kadın	68	76,19	7,126	2,309	,041*
	Erkek	139	73,37	10,152		

*p<0,05

Tablo 2' ye göre, katılımcıların sporda tutum ölçeğinin bütünü ve ölçeğin fiziksel ve zihinsel gelişim ile "cinsiyet" değişkeni arasında anlamlı bir fark görülmüştür (p<.05). Ölçeğin bütününden alınan ortalama puanlar incelendiğinde ise kadınların sporda tutum algılarının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 3. Katılımcıların Yaşlarına Göre Analiz Sonuçları

Faktörler	Yaş	N	X	Ss	F	P	Anlamlı Fark
Psikososyal Gelişim	20-25 (a)	135	38,33	5,071	2,793	,042*	a-b
	26-34 (b)	35	35,74	5,226			
	35-44 (c)	24	38,67	4,631			
	45 ve üstü (d)	13	38,92	5,314			
Fiziksel Gelişim	20-25 (a)	135	23,86	3,064	2,522	,059	
	26-34 (b)	35	22,49	4,039			
	35-44 (c)	24	24,29	1,517			
	45 ve üstü (d)	13	24,46	1,761			
Zihinsel Gelişim	20-25 (a)	135	12,66	3,439	,328	,805	
	26-34 (b)	35	12,14	3,182			
	35-44 (c)	24	12,92	3,269			
	45 ve üstü (d)	13	12,85	2,672			
Toplam Puan	20-25 (a)	135	74,85	9,477	2,696	,047*	a-b
	26-34 (b)	35	70,37	10,143			
	35-44 (c)	24	75,88	6,842			
	45 ve üstü (d)	13	76,23	7,574			

*p<0,05

Tablo 3'e göre, sporda tutum ölçeğinin bütünü ve psikososyal alt boyutu ile "yaş" değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür (p<.05). Bu farklılığın yönünün (20-25 yaş) – (26-34 yaş) arasında olduğu görülmektedir. Ayrıca ölçeğin bütününden alınan ortalama puanlar incelendiğinde 45 yaş ve üstündeki sporcuların diğer yaş gruplarına göre sporda tutum algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 4. Katılımcıların Eğitim Durumu Değişkenine Göre Analiz Sonuçları

Faktörler	Eğitim Durumu	N	X	Ss	F	P	Anlamlı Fark
Psikososyal Gelişim	Ön Lisans (a)	51	37,88	5,874	2,981	,032*	c-d
	Lisans (b)	86	38,07	4,804			
	Yüksek Lisans (c)	39	36,31	5,048			
	Doktora (d)	31	39,94	4,234			
Fiziksel Gelişim	Ön Lisans (a)	51	23,63	3,660	,226	,878	
	Lisans (b)	86	23,88	2,968			
	Yüksek Lisans (c)	39	23,41	3,370			
	Doktora (d)	31	23,77	1,978			
Zihinsel Gelişim	Ön Lisans (a)	51	12,92	3,375	1,908	,129	
	Lisans (b)	86	12,26	3,218			
	Yüksek Lisans (c)	39	12,13	3,592			
	Doktora (d)	31	13,71	2,991			
Toplam Puan	Ön Lisans (a)	51	74,43	10,565	2,087	,103	
	Lisans (b)	86	74,21	8,803			
	Yüksek Lisans (c)	39	71,85	9,826			
	Doktora (d)	31	77,42	7,334			

*p<0,05

Tablo 4’ de, sporda tutum ölçeğinin psikososyal alt boyutu ile “eğitim durumu” değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür (p<.05). Bu farklılığın yönünün (Yüksek Lisans) – (Doktora) arasında olduğu görülmektedir. Ölçeğin bütününden alınan ortalama puanlar incelendiğinde ise doktora mezunu olan katılımcıların sporda tutum algılarının diğer mezun durumlarına göre daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların Milli Sporcu Olma Durumuna Göre Analiz Sonuçları

Faktörler	Milli Sporcu mu?	N	X	Ss	t	P
Psikososyal Gelişim	Evet	105	37,12	5,043	-2,439	,016*
	Hayır	102	38,84	5,097		
Fiziksel Gelişim	Evet	105	23,32	3,521	-1,855	,065
	Hayır	102	24,12	2,542		
Zihinsel Gelişim	Evet	105	12,02	3,104	-2,652	,009*
	Hayır	102	13,23	3,438		
Toplam Puan	Evet	105	72,47	9,375	-2,915	,004*
	Hayır	102	76,19	8,973		

*p<0,05

Tablo 5’ de, sporda tutum ölçeğinin psikososyal gelişim, zihinsel gelişim alt boyutları ve ölçeğin bütünü ile “milli sporcu olma” değişkeni arasında milli sporcu olmayanların yönünde anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür (p<.05).

Tablo 6. Katılımcıların Branşlarına Göre Analiz Sonuçları

Faktörler	Branş	N	X	Ss	F	P	Anlamlı Fark
Psikososyal Gelişim	Boks (a)	92	38,03	4,828	,017	,983	
	Güreş (b)	63	37,97	5,617			
	Karate (c)	52	37,87	5,134			
Fiziksel Gelişim	Boks (a)	92	23,79	2,667	1,117	,329	
	Güreş (b)	63	23,27	3,874			
	Karate (c)	52	24,12	2,713			
	Boks (a)	92	13,24	3,349	4,614	,011*	a-c

Zihinsel Gelişim	Güreş (b)	63	12,60	3,439		
	Karate (c)	52	11,52	2,866		
Toplam Puan	Boks (a)	92	75,07	8,659		
	Güreş (b)	63	73,84	10,856	,573	,565
	Karate (c)	52	73,50	8,583		

*p<0,05

Tablo 6' ya göre, ölçeğin zihinsel gelişim alt boyutu ile "brans" değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür (p<.05). Ölçeğin bütününden alınan ortalama puanlar incelendiğinde ise boks sporuyla ilgilenen sporcuların diğer branşlarda spor yapan bireylere oranla daha yüksek sporda tutum algılarına sahip olduğu görülmüştür.

Tablo 7. Katılımcıların Covid-19 Sürecinde Psikolojik Olarak Etkilenme Durumuna Göre Analiz Sonuçları

Faktörler	Covid-19 Psikolojik Olarak Etkiledi mi?	N	X	Ss	t	P
Psikososyal Gelişim	Evet	135	74,63	9,380		
	Hayır	72	73,68	9,311	,695	,488
Fiziksel Gelişim	Evet	135	37,91	5,136		
	Hayır	72	38,08	5,153	-,230	,819
Zihinsel Gelişim	Evet	135	23,67	2,992		
	Hayır	72	23,79	3,301	-,260	,795
Toplam Puan	Evet	135	13,04	3,425		
	Hayır	72	11,81	2,972	2,592	,010*

*p<0,05

Tablo 7' e göre, sporda tutum ölçeğinin bütünü ile "Covid-19 sürecinde psikolojik olarak etkilenme" değişkeni arasında Covid-19 sürecinde psikolojik olarak etkilendiğini ifade edenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür (p<.05). Ölçeğin alt boyutları ile "Covid-19 sürecinde psikolojik olarak etkilenme" değişkeni arasında yapılan karşılaştırma da ise anlamlı fark görülmemiştir (p>0.05).

Tablo 8. Sporcuların Spora Yönelik Tutumları Alt Boyutlarına İlişkin Korelasyon Analiz Sonuçları

	Psikolojik Gelişim	Fiziksel Gelişim	Zihinsel Gelişim	SYT Genel Puan
Psikolojik Gelişim	p	1	,403**	,607**
	r		,000	,000
Fiziksel Gelişim	p	1	,335**	,672**
	r		,000	,000
Zihinsel Gelişim	p		1	,800**
	r			,000
SYT Genel Puan	p			1
	r			

Tablo 8' araştırmaya katılan sporcuların spora yönelik tutum alt boyutlarına ilişkin korelasyon analiz sonuçları görülmektedir. Elde edilen bulgulara göre; Sporcuların Psikolojik gelişim ile Fiziksel Gelişimi arasında (r =,403; p<.000). Sporcuların Psikolojik gelişim ile Zihinsel Gelişimi arasında (r =,607; p<.000). Sporcuların Psikolojik gelişim ile SYT Genel Puan arasında (r =,898; p<.000). Sporcuların Fiziksel Gelişim ile Zihinsel Gelişimi arasında (r =,335; p<.000). Sporcuların

Fiziksel Gelişim ile SYT Genel Puan arasında ($r =,672$; $p < .000$). Sporcuları Zihinsel Gelişimi ile SYT Genel Puan arasında ($r =,672$; $p < .000$) ilişkiler bulunmuştur.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Farklı branşlarda spor yapan öğrencilerin spora yönelik tutumlarını incelediğimiz çalışmamızda, Sporcu öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre; sporda tutum ölçeğinin bütünü ve ölçeğin fiziksel ve zihinsel gelişim alt boyutları ile “cinsiyet” değişkeni arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Ölçeğin bütününden alınan ortalama puanlar incelendiğinde ise kadınların sporda tutum algılarının erkeklerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Yani spora yönelik tutumda kadın ve erkek sporcular arasında farklılık olduğu bulunmuştur. Farklı evrenlerde ve farklı yaş gruplarında yapılan birçok çalışmada, çalışmamızla tam tersi bulgulara rastlanılmıştır. Bu durumun ana sebebi evrenimiz içerisinde bulunan kadın sporcuların yaptıkları spor branşlarındaki başarıma arzuları, takdir edilme duyguları, disiplinleri ve spor bilgi seviyelerinin fazla olabileceği ile açıklanabilir.

Bu bulgular neticesinde yapılan literatür çalışmalarında kapsam bakımından çalışmamızla benzer çalışmaların olmamasına karşın nitelik bakımından incelenen çalışmalarda, Çağdaş ve ark (2019) da yaptıkları çalışmalarında, katılımcı öğrencilerin cinsiyetlerine göre, spora yönelik tutumlarında anlamlı farklılık tespit edememişlerdir fakat spora yönelik tutumun kadınlarda anlamlı olduğunu bildirmişlerdir. Yıldız ve ark (2017) de üniversite öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmada, cinsiyet değişkenine göre katılımcıların spora yönelik tutumlarından aldıkları toplam puan ile ölçeğin psikososyal gelişim, fiziksel gelişim alt boyutlarında anlamlı bir fark olduğunu bildirmişlerdir. Katılımcıların cinsiyet değişkenine göre zihinsel gelişim alt boyutunda anlamlı bir farklılık tespit edememişlerdir. Erkeklerin sporda tutum algılarının kadınlardan daha yüksek olduğu tespit etmişlerdir. Koçak (2014) üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada erkek öğrencilerin, kadın öğrencilerden daha yüksek tutum puanına sahip olduklarını bulmuşlardır. Smoll ve Shutz (1980) yaptıkları çalışmada ise erkek çocuklarının kız çocuklarına oranla fiziksel aktivitelere ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğunu tespit etmişlerdir. Singh ve Devi (2013) spor ve oyuna karşı tutumu belirlemeye yönelik yaptığı araştırmada katılımcıların olumlu tutum sergilediğini, cinsiyet faktöründe ise erkek öğrencilerin kadın öğrencilere göre oyun ve spora karşı daha olumlu bir tutum sergilediklerini belirlemiştir. Tutum üzerine yapılan bazı çalışmalarda ise, kadınların performans amacı gütmeyen fiziksel etkinliklere karşı daha olumlu tutum sergiledikleri ortaya konulmuştur (Hicks ve ark, 2001., Birtwistle ve Brodie, 1991).

Katılımcıların yaş değişkenine göre sporda tutum ölçeğinin bütünü ve psikososyal alt boyutu ile “yaş” değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Bu farklılığın yönünün (20-25 yaş) – (26-34 yaş) arasında olduğu görülmektedir. Ayrıca ölçeğin bütününden alınan ortalama puanlar incelendiğinde 45 yaş ve üstündeki sporcuların diğer yaş gruplarına göre sporda tutum algılarının daha yüksek olduğu görülmüştür. Bu durumun ana sebebinin ise katılımcıların yaşları arttıkça spora yönelik tutum düzeylerinin artması spor bilgi seviyelerinin artması sonucunda kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bu bulgu neticesinde, Koçak (2014) ın üniversite öğrencileri üzerinde yapmış olduğu çalışmada, öğrencilerin yaşlarına göre spora yönelik tutumları arasında anlamlı farklar olduğunu tespit etmişlerdir. Türkmen ve ark (2016) da Bartın Üniversitesi, İslami İlimler öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, öğrencilerin yaşları ile spora yönelik tutumları arasında bir farklılık olmadığını tespit etmişlerdir. Çoban (2019) da Üniversite öğrencilerinin spora yönelik

tutumlarının farklı değişkenlerle ilişkisine baktığı çalışmada, öğrencilerin yaş değişkenleri ile spora yönelik tutumları arasında bir ilişki tespit edememiştir. Tatar ve ark (2009) nın 20 ile 40 yaş arası çalışan ve çalışmayan kadınlar üzerine yapmış oldukları çalışmada, yaşın spor yapmada önemli bir faktör olmadığını ifade etmişlerdir. Bunun yanında Kangalgil ve ark (2006) nın, ilköğretim, lise ve üniversite öğrencileri üzerinde yaptıkları çalışmada ise, yaş gruplarına göre sporda tutum algılarında anlamlı farklılıklar olmadığını tespit etmişlerdir. Fakat öğrencilerin yaşları artıkça beden eğitimi ve spora yönelik tutum düzeylerinin arttığını gözlemlemişlerdir. Ünver ve ark (2019) nın farklı branşlardaki öğretmenler üzerinde yapmış oldukları çalışmada ise, spora yönelik tutum ile yaş grupları arasında anlamlı farklılık tespit etmişlerdir.

Katılımcıların eğitim durumu değişkenine göre sporda tutum ölçeğinin psikososyal alt boyutu ile “eğitim durumu” değişkeni arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Bu farklılığın yönünün (yüksek lisans) – (doktora) arasında olduğu görülmektedir. Ölçeğin bütününden alınan ortalama puanlar incelendiğinde ise doktora mezunu olan katılımcıların sporda tutum algılarının diğer mezun durumlarına göre daha yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Bu durumunun ana sebebinin sporcuların eğitim seviyelerinin artması sonucunda spor kültürü, spor bilgi seviyesindeki artıştan kaynaklanabileceği düşünülmektedir.

Bu bulgu neticesinde, Yıldız ve ark (2017) de üniversite öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmada katılımcıların bölüm değişkenine göre spora yönelik tutumlarının ve tutum alt boyutlarda, anlamlı farklılıklar olduğunu tespit etmişlerdir. Varol ve ark (2017) nın Bartın Üniversitesinde öğrenim gören öğrenciler üzerinde yaptıkları çalışmada ise, spora yönelik tutum ölçeği ile eğitim düzeyi değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılıklar bulunmadıklarını bildirmişlerdir.

Katılımcıların milli sporcu olma durumuna göre sporda tutum ölçeğinin psikososyal gelişim, zihinsel gelişim alt boyutları ve ölçeğin bütünü ile arasında milli sporcu olmayanların lehine anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu durumunun ana sebebinin ise milli olmayan sporcuların spordan beklentilerinin etkisinin olabileceği düşünülmektedir. Sarı ve Bulut (2020) un antrenörlük mesleğine tutum düzeylerini belirlemeye yönelik yapmış olduğu çalışmada, katılımcıların milli sporcu olma durumlarında anlamlı farklılık tespit edememiştir. Göksel ve ark (2017) nın farklı bölümlerdeki öğrencilerin spora ilişkin tutumlarını karşılaştırdıkları çalışmada, öğrencilerin ailelerinde profesyonel veya amatör sporcu olan öğrencilerin, spora yönelik tutumları arasında anlamlı farklılıkların olmadığını tespit etmişlerdir.

Katılımcıların branş değişkenine göre sporda tutum ölçeğinin zihinsel gelişim alt boyutu ile arasında anlamlı bir farklılık görülmüştür. Ölçeğin bütününden alınan ortalama puanlar incelendiğinde ise boks sporuyla ilgilenen sporcuların diğer branşlarda spor yapan bireylere oranla daha yüksek tutum düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Bu durumun ana sebebi olarak spor branşlarındaki antrenman sıklığı, müsabaka periyotları ve sporcuların kişisel özelliklerinden kaynaklandığı düşünülmektedir. Sporcuların yapmış oldukları spora yönelik tutumları ortaya koyacakları performans üzerinde belirleyici faktörler arasında yer almaktadır. Bu durum sporcuların özgüvenini, konsantrasyonlarını, karar verme yeteneklerini dolayısıyla da koordinasyonlarını etkilemektedir (Yıldız, 2019).

Katılımcıların Covid-19 sürecinde psikolojik olarak etkilenme durumuna göre sporda tutum ölçeğinin bütünü ile “Covid-19 sürecinde psikolojik olarak etkilenme” değişkeni arasında Covid-19 sürecinde psikolojik olarak etkilendiğini ifade edenlerin lehine anlamlı bir farklılık olduğu görülmüştür. Ölçeğin alt boyutları ile “Covid-19 sürecinde psikolojik olarak etkilenme” değişkeni arasında yapılan karşılaştırma da ise anlamlı farklılık olmadığı görülmüştür. Tekkurşun Demir ve

ark (2020) nın sporcuların yeni tip korona virüse (covid-19) yakalanma kaygıları üzerinde yapmış oldukları çalışmada bireysel kaygı düzeylerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir. Ulusal ve uluslararası basın, yayın organlarında yapılan haberlere göre ise yaşanan bu olumsuz durumun spor dünyasında ve özellikle ünlü sporcularda stres ve endişeye yol açtığını bildirilmiştir (Gzt, 2021). Covid-19 sürecinin sporcular üzerindeki etkilerinin yanı sıra tüm spor camiasını etkilediği görülmektedir, Sahinler ve ark (2020) nın pandemi sürecinde takım taraftarlarının yardımseverlik ve mutluluk düzeylerini incelediği çalışmada, taraftarların da bu süreç ve sürecin getirilerinden kaygı duyduklarını belirtmişlerdir.

Sonuç olarak mevcut çalışmada farklı branştaki sporcuların spora yönelik tutumları üzerinde durulmuştur. Bu sonuç doğrultusunda sporcuların spora yönelik tutumları ile demografik değişkenler arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Alan yazında ilgili araştırmalar incelendiğinde yapmış olduğumuz çalışmamız literatürde birçok çalışma ile örtüşmektedir.

Bunun sonucunda yapılması gereken önerilenler şu şekilde ifade edilmektedir;

- ✓ Bu alanda yapılacak çalışmaların daha detaylı sonuç verebilmesi için karma yöntem çalışmalarından faydalanılabilir.
- ✓ Evren ve örneklem genişletilebilir.
- ✓ Farklı alanlarda okuyan öğrenciler ile karşılaştırma yapılabilir.
- ✓ Erken yaşlarda spora yönelik olumlu tutum geliştirilmesi için seminer, sempozyum ve paneller düzenlenebilir.
- ✓ Bu çalışma farklı illerdeki örneklem gruplarına uygulatılıp karşılaştırmalar yapılabilir.
- ✓ Bireylerin spora katılımlarını artırmak amacı ile eğitsel oyun formunda eğlenceli programlar hazırlanmalı ve sporun eğlenceli yönleri ile spor sevgisi aşılabilir.
- ✓ Sporun eğitsel formu ve eğlenceli yönlerinin vurgulanması ile bireylerin spora yönelimleri sağlanarak zararlı dijital bağımlılık, obezite vb halk sağlığını tehdit eden alışkanlıkların önüne geçilebilir.

KAYNAKLAR

- Birtwistle, GE., Brodie, DA. (1991). Children's attitudes towards activity and perceptions of physical education. *Health Education Research*, . 6:465-47.
- Cohen, L., Manion, L., Morrison, K.(2007). *Research methods in education*. NY, Routledge.
- Creswell JW.(2013). *Research Design: Qualitative, Quantitative, And Mixed Methods Approaches*. Sage publications.
- Çağdaş, C. A. Z., Bıçakçı, Y. S., & Nakipoğlu, F. (2019). Spora Yönelik Tutum İle Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Öğrencileri Örneği. *Gümüşhane Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Elektronik Dergisi*, 10(3), 484-491.
- Çetin, M. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Ve Spora İlişkin Tutumlarının Karşılaştırılması (Kırşehir İli Örneği)*, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çoban, Ü. (2019). *Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının benlik saygısı, yaşam kalitesi, öz yeterlilik ve akademik başarı düzeylerine etkisinin incelenmesi*.

- Demirhan, G., Altay, F. (2001). Lise Birinci Sınıf Öğrencilerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Tutum Ölçeği 2, Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi, 12(2), 9-20.
- Doydu, İ., Çelen, A., Çoknaz, H. (2013). Spor Eğitim Modelinin Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutumuna Etkisi, E-International Journal Of Educational Research, 4(2), 99-110.
- Göksel, A. G., Caz, Ç., Yazıcı, Ö., ve İkizler, H. (2017). Farklı Bölümlerdeki Öğrencilerin Spora Yönelik Tutumlarının Karşılaştırılması. Marmara Üniversitesi Örneği. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 8(2), 123-134.
- Güllü, M. (2007). *Ortaöğretim Öğrencilerinin Beden Eğitimi Dersine İlişkin Tutumlarının Araştırılması*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- GZT. (2021). <https://www.gzt.com/zpor/koronavirus-spor-dunyasini-nasil-etkiledi-3531927>. (Son erişim:29.04.2021).
- Hicks, MK., Wiggins, MS., Crist, RW., Moode, FM. (2001). Sex differences in grade three students' attitudes toward physical activity. *Perceptual and Motor Skills*.; 93:97-102. 33.
- Karasar, N.(1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayınevi, Ankara.
- Kat, H. (2009). *Bireysel sporcularla takım sporcularının stres düzeyleri ve problem çözme becerilerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi, Kayseri.
- Koçak, F. (2014). Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumları: bir ölçek geliştirme çalışması. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 12(1), 59-69.
- Sarı, İ., & Bulut, Y. (2020). Antrenörlük Mesleğine Yönelik Tutum Ölçeği: Üniversite Öğrencileri İçin Geçerlilik ve Güvenirlilik Çalışması. *Türkiye Klinikleri Spor Bilimleri*, 12(1).
- Singh, RKC., Devi ,KS. (2013). Attitude of higher secondary level student towards games and sports. *International Journal of Physical Education, Fitness and Sports*. 2(4), 80-85.
- Smoll, F.L. & Schutz, R.V. (1980). Children's Attitudes Towards Physical Activity: A Longitudinal Analysis, *Journal of Sport Psychology*, 2, 137-147.
- Şahinler, Y., Acet, M., Atasoy, T. (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Takım Taraftarlarının Yardımseverlik ve Mutluluk Düzeylerinin İncelenmesi, *Sporda Akademik Yaklaşımlar -4*, Gece Kitaplığı, s,21-44, Ankara.
- Şişko, M., Demirhan, G. (2002). İlköğretim Okulları Ve Liselerde Öğrenim Gören Kız ve Erkek Öğrencilerin Beden Eğitimi Spor Dersine İlişkin Tutumları, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (23), 205-210.
- Taşgın, Ö.,Tekin M. (2009). Çeşitli Değişkenlere Göre İlköğretim ve Orta Öğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Beden Eğitimi ve Spor Dersine İlişkin Tutum ve Görüşleri, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (2): 457-466.
- Tatar, G., Tozoğlu, E., & Pehlivan, Z. (2009). 20-40 Yaş Arası Çalışan Ve Çalışmayan Kadınların Spor Yapmalarını Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi (Sivas İl Merkezi Örneği). *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(3), 28-41.
- Tekkurşun, Demir, G. Ö. N. Ü. L., Cicioğlu, H., & İlhan, E. (2020). Sporcuların Yeni Tip Koronavirüse (Covid-19) Yakalanma Kaygısı Ölçeği (Sytkykö): *Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması*.
- Türkmen, M., Abdurahimoğlu, Y., Varol, S., & Gökdağ, M. (2016). İslami ilimler fakültesi öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi (Bartın Üniversitesi örneği). *Uluslararası Güncel Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 48-59.

- Ünver, G., Ersan, K. A. R. A., & Kocaman, H. (2019). Farklı Branşlardaki Öğretmenlerin Spora Yönelik Tutumlarının İncelenmesi. *Beden Eğitimi Ve Spor Bilimleri Dergisi*, 13(1), 38-50.
- Varol, R., Varol, S. ve Türkmen, M. (2014). Bartın üniversitesinde öğrenim gören öğrencilerin spora yönelik tutumlarının belirlenmesi. *International Journal of Cultural and Social Studies*, 3(2), 316-329.
- Yetim, A. (2014). *Sosyoloji ve Spor*, 6. Baskı, Ankara: Berikan Yayınevi.
- Yıldız, A. (2019). *Bursa'da Yaşayan Voleybol Antrenörlerinin Durumluk ve Sürekli Kaygı Düzeylerinin Yaş, Belge Türü, Çalıştırdığı Takım Düzeyi ve Sporcu Özgeçmişine Göre İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yıldız, A. B., Arı, Ç., & Yılmaz, B. (2017). *Üniversite öğrencilerinin spora yönelik tutumlarının incelenmesi* (Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi örneği).